

912 анкет (учні початкової школи 2–4-х класів). Анкетування проводилося з 1999 до 2008 року.

Отримані результати показали, що більшість молодших школярів люблять проводити свій вільний час за читанням – 67,3%.

Між учнями міста Харкова та учнями сільських шкіл не існує істотної різниці у вподобаннях. Найменший рівень бажання читати показали учні 2-х класів – 60,5%. Це, скоріше за все, пов'язано неналежною сформованістю навичок читання, що уповільнює розуміння прочитаного і не наповнює його емоційним забарвленням. Тому не дає повного задоволення від прочитаного. Учні 3-го класу показали найвищі результати – 73%. Серед учнів 4-го класу охочих читати виявилось – 68,5%.

Хотілося б зазначити: якщо серед справ, якими діти залюбки займаються у вільний час, називається читання, то воно найчастіше посідає перше місце. Це становить 33%, що може свідчити про бажання отримати позитивну соціальну оцінку або пов'язується з виконанням домашнього завдання.

Отже, читання у молодших школярів ототожнюється з навчальною діяльністю.

А. В. Литовченко

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У РОСІЙСЬКОМОВНИХ УЧНІВ

У період реформування початкової школи відбувається переорієнтація процесу навчання на формування його комунікативної компетенції.

Мовленнєва компетентність, яка є складовою комунікативної, виявляється в умінні молодших школярів використовувати мовні засоби для побудови діалогічних і монологічних зв'язних висловлювань.

Отже, сьогодні актуальним і важливим є питання оволодіння російськомовними учнями літературними нормами державної української мови. Тому завдання вчителя полягає саме в тому, щоб навчити дітей змістовно, граматично і стилістично правильно

висловлювати свою точку зору, розвивати навички мислення, виробляти власне розуміння життя та ставлення до нього.

На сучасному етапі розвитку наук мовленнєва діяльність розглядається як особливий вид діяльності, спрямований на формування думки (предмета мовленнєвої діяльності) засобами мови та способом мовлення. Мета і завдання розвитку мовлення в початковій школі полягає в опануванні грамоти, умінні учнів висловлюватися в усіх доступних для них формах, типах і стилях мовлення. Чималу роль у створенні власних висловлювань відіграє засвоєння учнями понять про текст, засоби його організації, функціональні стилі, типи мовлення.

Одним із засобів створення мовленнєвої діяльності учнів на уроці української мови є впровадження в шкільну практику методичної системи роботи з пізнавальною літературою, що об'єднує навчальні, ділові статті, науково-художні, науково-популярні, інструктивні твори і довідкову літературу. Для початкової школи серед дитячої пізнавальної літератури науково-художні твори становлять найбільшу цінність. Це різновид дитячої пізнавальної літератури, в якому пізнавальна інформація подається читачеві за допомогою сюжету і художнього образу. Основне завдання таких творів полягає в розвитку пізнавального інтересу в дітей, вихованні розумової активності, у тому, щоб привернути увагу до навколишнього світу, викликати запитання. Методи роботи з науково-художніми творами налаштовують учнів на мовленнєву дію, яка збагачує й активізує словниковий запас російськомовних учнів, вчить послідовно і логічно викладати думки, створювати власні висловлювання, удосконалює граматичний лад мовлення учнів.

Ці напрями роботи з розвитку мовлення становлять основу для формування у молодших школярів мовленнєвої компетентності.